

"לְצַעֵק חֲלוּמוֹת!" – בין המציאות הממשית למעוף החזון

לאור דמותו של רס"ל טל להט ז"ל

כתיבת מערך השיעור: אופיר אלטמן - רשת אמי"ת

נתוני יסוד ומבוא למורה

- **קהל יעד:** כיתות י"א-י"ב
- **משך זמן:** 45 דקות
- **עזרים נדרשים:** נספח מקורות מודפס (מצורף בסוף היחידה), מחברות כתיבה, אביזר "כיסא במאי", "לוח תכנון (Storyboard)" מודפס, סטיקרים של הנופל.

הרציונל הפדגוגי (למורה):

בעולם המודרני, בני נוער חווים לעיתים קרובות פער כואב בין עולם השאיפות הפנימי לבין דרישות המציאות. החלום נתפס לעיתים כבריחה או כפנטזיה המנתקת מן המעשה. אולם, חכמי התלמוד לימדו ש"חלום הוא אחד משישים לנבואה". המשמעות היא שהחלום אינו דמיון משולל יסוד, אלא רסיס של אמת המאפשר לנפש לחרוג מגבולות הזמן והמקום ולחוש את הנצח.

הייחודיות של טל להט ז"ל הייתה ביכולתו להפוך את החלום לתוכנית עבודה. הוא לא היה "חולמני" במובן הפסיבי; הוא היה יזם ומתכנן שהשאיר אחריו מחברות עמוסות בתוכניות עתידיות לקולנוע. טל שילב בין המצוינות המבצעית כלוחם מגלן לבין התשוקה שלו "לגעת באנשים" דרך מסך הקולנוע. המערך מבקש להעביר את התלמידים מתפיסה של "לחלום בלילה" לגישה של "לצעוק חלומות" – לקחת אחריות על ה-59/60 החסרים של החלום ולהפוך אותם למציאות חיה.

רקע על הדמות (תמצית למורה):

רס"ל טל להט ז"ל, בנם של רונית ורן, נולד וגדל בכפר סבא. טל היה "איש של אנשים", שאפתן ומקצוען ששילב עולמות: הוא היה ממובילי מגמת הקולנוע בתיכון, מאמן פוטבול שזכה בתואר MVP בגרמניה, ובוגר תוכנית המנהיגות של "השומר החדש". בדצמבר 2021 התגייס ליחידת הקומנדו "מגלן", שם הצטיין כלוחם וכמפקד כיתת חוד. בשמחת תורה נלחם בנחל עוז והציל עם חבריו מאות אנשים. טל נפל בקרב בעזה ב-9.7.2024. הוא הותיר אחריו מחברות עמוסות בתוכניות מפורטות לעתידו כקולנוען, עדות לאדם שכל צעד בחייו נועד להגשמת חלומו.

1. הטבעת הרגשית: "סט הצילומים של חיי – מהפריים אל המציאות" (10 דקות)

מתודה: "הקרנת בכורה בדמיון"

- **שלב א' – ישיבה על כיסא הבמאי:** המורה מציב כיסא במרכז החדר ומבקש מהתלמידים לעצום עיניים:

"דמיינו שאתם הבמאים של הסרט 'העתיד שלי'. אנחנו קופצים עשר שנים קדימה. מהי הסצנה הראשונה שאתם רואים? איפה אתם נמצאים? מי האנשים שסביבכם? מה הריח באוויר?"

• **שלב ב' – כתיבת ה-Logline:** כל תלמיד כותב במשפט אחד את תמצית "הסרט" של חייו למשל: "סיפורו של נער שהפך לרופא שמציל חיים באזורי אסון".

• **שלב ג' – העימות עם הרעשים:** המורה משמיע רעשי רקע (מוזיקה צורמת או קולות של ספק) ואומר:

"עכשיו דמיינו את כל הקולות שאומרים לכם 'זה לא יקרה', 'זה גדול עליך'. איך אתם שומרים על הפריים שלכם בתוך הרעש הזה?"

שאלות לדיון במליאה:

1. טל רצה לעסוק בקולנוע כדי "לגעת באנשים". האם החלום שלכם הוא רק עבורכם, או שיש בו כוח להיטיב גם עם אחרים?
2. טל יצר את סרטו "כפר סבא משוגע" כבר בתיכון. מהו ה"סרט הקצר" שאתם יכולים להתחיל לצלם כבר היום בתוך המציאות הנוכחית שלכם?
3. **החיבור לדמות:** טל לא רק חלם; הוא התאמן ב"5 אצבעות", אימן פוטבול והיה מוביל חברתי. הוא בנה את ה"שריר" שמאפשר לחלום להפוך למציאות דרך עבודה סיזיפית ויומיומית.

2. טבעת הערך והלימוד: "מעבדת החלומות – בין חזון למחויבות" (15-20 דקות)

מתודה: "סדנת פיענוח בשלוש תחנות"

התלמידים לומדים בחברות את נספח המקורות המצורף, המעמיק בשלושה ממדים:

- תחנה א': המכניקה של החלום – "אחד משישים" (הממד הלימודי)
 - **המקור:** "חלום - אחד משישים לנבואה" (תלמוד בבלי).
 - **ניתוח:** הנבואה יורדת בשלמותה, אך החלום משאיר לאדם 59 חלקים להשלים בעצמו. החלום יוצר מתח מפרה בין "מי שאתה" לבין "מי שאתה יכול להיות".
 - **שאלה לחברותא:** כיצד העובדה שהחלום הוא "רק" 1/60 מעניקה לאדם כוח? לו החלום היה מתגשם מעצמו, האם היה לנו ערך כבני אדם? כיצד המחברות של טל מהוות את ה-59/60 שלו?
- תחנה ב': מנהיגות של חולמים – יוסף מול יונה (הממד המוסרי)
 - **המקור:** יוסף נקרא "בעל החלומות". חלומו התממש רק כשהחל להקשיב לחלומות של אחרים (שר המשקים והאופים) ושאל: "מדוע פָּנִיכם רָעִים הַיּוֹם".
 - **ניתוח:** הגשמת חלום אינה רק גדולה אישית, אלא קריאה לאחריות לגאול את העולם מרעב וסבל. יונה הנביא, לעומתו, ניסה לברוח מחלומו (ייעודו) אך גילה שהחלום רודף אחריו.

- **שאלה לחברותא:** טל נלחם בנחל עוז והציל מאות אנשים. האם הגבורה בקרב היא חלק מ"החלום" שלו להיות איש של אנשים? כיצד האחריות הלאומית משתלבת בחלום האישי?
- תחנה ג': החלום כצייר – האמנות שבמעשה (הממד הפיוטי)
- **המקור:** לאה גולדברג מתארת את החלום כצייר עם מכחול המביא מתנות, ובנימין זאב הרצל טוען שכל מעשי האדם היו פעם חלומות.
- **ניתוח:** החלום הוא "חומר גלם לצמיחה". לכל חלום יש קצב, תו וזמן, ומאחוריו תמיד ניצב חולם.
- **שאלה לחברותא:** הרב מאיר שפירא מלובלין אמר: "לעולם אל תזלזל בחלום של ילד!". אילו חלומות שלכם זכו לזלזול בעבר, וכיצד הייתם רוצים "לצעוק" אותם למרות הכל?

3. טבעת הזהות: "הסטוריבורד של הנשמה" (15 דקות)

טל השאיר מחברות עם תוכניות רבות לעתיד הקרוב והרחוק בקולנוע. הוא הבין שהגשמת חלום כרוכה בעבודה קשה ובבירור זהות מעמיק. המורה יציע לתלמידים לבחור באחת משתי האלטרנטיבות הבאות לכתיבה אישית במחברתם:

- **אלטרנטיבה א' – "לצעוק חלומות":** רשמו בראש הדף חלום אחד שאתם מפחדים להגיד בקול רם. מתחתיו, רשמו שלושה אנשים שהייתם רוצים שישמעו את החלום הזה. למה קשה לנו "לצעוק" חלומות? כיצד הצעקה הופכת את החלום לממשי ומחייב?
- **אלטרנטיבה ב' – "אדם הוא תבנית חלומותיו":** אם הייתם צריכים לצייר את ה"מתנה" שהחלום-הצייר מביא לכם הלילה, מה היא הייתה? כיצד החלום הזה מורה לכם לא לשקוע בהווה אלא לחתור אל העתיד?

4. טבעת האחריות: "הפקת החלום הקהילתי" (10 דקות)

הרציונל: מעבר מהחלום הפרטי אל לקיחת אחריות על חלומי ורווחתו של האחר.

- **שלב א' – זיהוי ה"59/60":** המורה מסביר כי אם החלום הוא רק 1/60 (חלק אחד משישים), עלינו מוטלת האחריות להשלים באופן אקטיבי את 59 החלקים הנותרים בעבודה קשה. טל לא היה "חולמני"; הוא תכנן בקפידה כל צעד.
- **שלב ב' – כתיבה רפלקטיבית:** התלמידים מקבלים דף המעוצב כ"דף ממחברת התכנון של טל":

1. רשמו חלום אחד שאתם "מפחדים" לצעוק.

2. **הדרישה:** רשמו מה "האני העתידי" שלכם (זה שהגשים את החלום) דורש מכם לעשות כבר היום בהווה (לדוגמה: אם החלום הוא להיות במאי, הדרישה כעת היא להתחיל לכתוב תסריט קצר או ללמוד עריכה).

- **שלב ג' – "כל החלומות הולכים אחר הפה":** חכמים הציעו לא לשמור את החלומות רק לעצמנו. התלמידים משתפים בזוגות את ה"דרישה" שכתבו.

○ שאלה לדיון: מדוע הכרזה על החלום בקול הופכת אותו לממשי יותר? כיצד הצעקה של טל – "לצעוק חלומות" – מסייעת להפוך פנטזיה לתוכנית עבודה ממשית?

5. משימה מעשית: "הקלאפר של המציאות"

על מנת להפוך את הלמידה למעשה אקטיבי בחיי היומיום, התלמידים יבחרו באחת משתי המשימות הבאות ליישום מיידי:

- **אפשרות א' – "שאלת יוסף" (משימה חברתית):** יוסף שאל בבית הסוהר: "מדוע פניכם רעים היום". טל היה "איש של אנשים" שחינו הרחב דחף וחיזק את כולם. **המשימה:** ב-24 השעות הקרובות, עליכם להיות "בעלי חלומות" עבור מישהו אחר. חפשו אדם אחד בסביבתכם הקרובה (חבר, בן משפחה, שכן) שנראה מוטרד או עצוב. הקשיבו לו, זהו חלום קטן או צורך שלו ועזרו לו לממש אותו – במילה טובה, עזרה פיזית, או פשוט נוכחות מחזקת.

- **אפשרות ב' – "1 Scene 1, Take" משימה אישית):** במקום משימה ארוכה, נשתמש בדימוי מעולם הקולנוע שטל כל כך אהב.

המשימה: התלמידים עומדים במעגל. כל תלמיד בוחר פעולה אחת קטנה ומוגדרת (Action) שהוא מתחייב לבצע עוד היום כדי להתחיל להגשים את ה-59/60 של החלום שלו. כל תלמיד אומר בתורו בקצרה: "לזכר טל, הסצנה הראשונה שלי היא [הפעולה]", ובסיום המשפט מוחא כף חזקה פעם אחת (כמו סימן הקלאפר בתחילת צילום סצנה).

6. כתיבה אישית למשפחת הנופל: "גלויה מהעתיד"

מתודה: "מכתב של חזון"

התלמידים מקבלים גלויה מעוצבת המיועדת למשפחתו של רס"ל טל להט ז"ל.

הנחיה לתלמידים:

"ספרו למשפחתו של טל איזה חלק מה'מחברת' של טל נתן לכם השראה. איזו תוכנית עבודה אישית או החלטה מעשית אתם מתחילים לכתוב וליישם היום בזכות דמותו? כיצד תבטיחו שהחלום שלכם לא יישאר רק פנטזיה, אלא יהפוך למציאות חיה?"

סיכום המורה:

"אדם הנו תבנית חלומותיו / ובלי חלום איננו מאושר" טל לימד אותנו שהחלום הוא קריאה לקרב – קרב על הזהות, על היצירה ועל עתיד העם. אנחנו יוצאים מכאן לא כדי לישון ולחלום, אלא כדי להתעורר, לצעוק את החלומות שלנו ולממש אותם בכל כוחנו.

7. נספח ללימוד עצמי, בחברותא או בכיתה

הסטיקר: "לצעוק חלומות!" – רס"ל טל להט ז"ל

הפירוש (מתוך הספר "פרקי בנים" מאת הרב שי פירון וג'קי שימל)

אנו נוטים לחשוב שחלומות הם נחלת הלילה – מרחב שקט, פסיבי ומנותק, שבו הנפש מוצאת מפלט מפני עול המציאות. אך רס"ל טל להט ז"ל לימד אותנו שיעור הפוך לחלוטין: את החלומות

שלנו עלינו **לצעוק**. הצעקה איננה סתם רעש; היא הכרזה אמיצה וגלויה על כך שהחזון שלנו אינו פנטזיה חולפת, אלא תוכנית עבודה הממחינה להתגשם במציאות הממשית.

כאשר אנו צועקים את חלומותינו, אנו מקבלים על עצמנו את האחריות המוסרית והמעשית להשלים את ה-59/60 החסרים של החלום. טל, ששילב באישיותו מנהיגות שקטה, מצינויות פיזית ומבצעית כלוחם בסיירת מגלן, יחד עם עולם פנימי עשיר, יצירתיות קולנועית ומחברות תכנון מפורטות, הדגים בחייו ובמותו כיצד בעל חלומות אמיתי פועל בעולם. הוא לא הניח לחלום להישאר בשמיים, אלא הוריד אותו אל הקרקע, אל הפרטים הקטנים, והפך אותו לצו חיים שמניע ומלכד את כל סובביו.

מקורות להשראה:

• מקור 1: המכניקה של החלום

"אמר רבי חנינא: חלום – אחד משישים לנבואה." — תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף נז, עמוד ב'

• מקור 2: מנהיגות של חולמים

"וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו: הֲנֵה בָעַל הַחֲלֻמוֹת הַלְזָה בָּא... וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת מִשְׁקָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֶת אֶפְרָה... וַיִּשְׁאַל אֹתָם: מַדּוּעַ פָּנִיכֶם רָעִים הַיּוֹם?" — ספר בראשית, פרקים לז-מ

• מקור 3: החלום כצייר

"החלום הוא צייר גדול, המביא מתנות יפות לילדים ולמבוגרים כאחד. אל תזלזל בציוריו, כי מהם נבנית מציאות המחר." — לאה גולדברג

• מקור 4: כוחו של החזון

"כל מעשי בני האדם היו פעם חלומות, וכל מעשיהם יהיו בעתיד חלומות שיתגשמו." — בנימין זאב הרצל

• מקור 5: החלום כמגדיר זהות

"אדם הנו תבנית חלומותיו, ובלי חלום איננו מאושר. החלום מורה לך לא לשקוע בהווה אלא לחתור אל העתיד." — הדס שרמן